

השיחה השבועית
הרב ירון ראובן שליט"א

פרשת
נח

הרב ירון ראובן שליט"א
Yaron@BeEzratHaShem.org

פְּרֻשֶׁת בֵּא

פְּרֻשֶׁת בֵּא

פְּרֻעָה מִתְאֲבָד!

בפְּרֻשָׁה שְׁלָנוּ אֲנַחְנוּ לומדים על המִשְׁךְ מִכּוֹת מִצְרִים, וְהַמִּצְרִים כְּבָר מֵיֵאֲשִׁים וְכִמוּ שְׁמַעִיד הַכְּתוּב וְאוֹמֵר: "וַיֹּאמְרוּ עַבְדֵי פְרֻעָה אֵלָיו עַד מַתִּי יִהְיֶה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שֶׁלַח אֶת הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ אֶת ה' אֱלוֹקֵיהֶם הֵטֵרם תִּדַע כִּי אֲבָדָה מִצְרִים" (שְׁמוֹת י, ז), הֵם אוֹמְרִים לוֹ שְׁכָל מִצְרִים נִחְרַבָה, לָמָּה אַתָּה מְמַשִּׁיךְ לְהַחֲזִיק אֶת עַם יִשְׂרָאֵל? אַתָּה מִתְאֲבָד!!!

וּפְרֻעָה עֲדִין מְסַרְב, הַגְּאוּה שְׁלוֹ לֹא נֹתֵנָת, הֵרִי הוּא הַחֲזִיק אֶת עַצְמוֹ אֱלוֹהַ (מְדַרֵשׁ רַבָּה פְּרֻשֶׁת וְאָרָא פְּרֻשָׁה ח סוֹף סִימָן א), אִז לָמָּה שֶׁהוּא יִקְשִׁיב לְמִישֶׁהוּ? (וְעַיִן בְּבִאוֹר הָאוֹר הַחַיִּים הַקְּדוֹשׁ שְׁמוֹת פְּרָק י פְּסוּק ז, שֶׁהַסְּבִיר אֶת מַחְשַׁבַת הַמִּצְרִים וּפְרֻעָה).

בּוֹאוּ חֶשְׁבוֹן

אִף אַחַד לֹא יֵאָהֵב אִם יִקְרָאוּ לוֹ פְּרֻעָה, פְּרֻעָה הַרְשָׁע שֶׁאֶפְלוּ שְׁמוֹ הוּא רַע כְּמוֹ שֶׁאָמַר הַכְּתוּב "וְשֵׁם רְשָׁעִים יִרְקֵב" (מִשְׁלֵי י, ז), וְאִסוּר לְקַרֵּא בְּשֵׁם שֶׁל רְשָׁע (יּוֹמָא דְף לַח עֲמוּד ב), אֲבָל לְצַעֲרָנוּ הַרְבֵּה אֲנָשִׁים מִתְּנַהֲגִים כְּמָהוּ. אַחַד מִי"ג עֲקָרֵי אֲמוּנָה שְׁמֹנָאִם הַרְמַב"ם (בְּפִרוּשׁ הַמְּשֻׁנָּיוֹת בְּמַסְכַּת סְנֵהֲדָרִין בְּפָרָק חֲלָק) הוּא שְׁכָר וְעֵנֶשׁ - שֶׁהַקַּב"ה נֹתֵן שְׁכָר טוֹב לִירְאִיו וּמַעֲנִישׁ לְעוֹבְרֵי מִצְוֹתָיו. וְכִשְׁאָדָם מְקַבֵּל אֵיזָה עֵנֶשׁ אוֹ אֵיזוֹ בְּעֵינָהּ, בְּמָקוֹם לַעֲשׂוֹת חֶשְׁבוֹן נֶפֶשׁ וְלוֹמַר "בּוֹאוּ חֶשְׁבוֹן" (בְּמִדְבָר כֹּא, כֹּז) בּוֹא

פְּרִשְׁת בֵּא

נחשב חשבוננו של עולם (בבא בתרא דף עח עמוד ב), ולפִשְׁפֵּשׁ ולמִשְׁמֵשׁ במעֲשֵׂיו (ערובין דף יג עמוד ב), הוא בוחר להאֲשִׁים את כל העולם, רק לא את עצמו.

הִלְקַח מִהַקּוֹרוֹנָה

זה מה שאֲנַחֲנו רואים עֲכָשׁוּ בְזִמְנֵי הַקּוֹרוֹנָה, כֹּל הָעוֹלָם נֶעֱנֵשׁ וְכֹלָם צְרִיכִים לַעֲשׂוֹת חֲשָׁבוֹן נֶפֶשׁ, אֲבָל בּוֹחֲרִים לְהֵאֲשִׁים אִיזָה עֲטִלְפָּה מִסִּין, או אִיזָה מַעֲבָדָה שֶׁהַמְצִיאָה אֶת הַנְּגִיף. שִׁכְחוּ שְׂאֵלָקִים הוּא זֶה שֶׁמִּנְהֵל אֶת הָעוֹלָם, הוּא גַם זֶן אֶת כָּל הַבְּרִיאָה מִבִּיצי כְּנִים וְעַד קִרְנֵי רְאֵמִים (שֶׁבֶת דָּף קז עמוד ב), וְאִם הוּא הַחֲלִיט לְזוֹן אֶת הַנְּגִיף, סִימָן שֶׁהוּא רוֹצֵה שֶׁהוּא יִהְיֶה בְּעוֹלָם, וְלֹא רַק שֶׁהוּא רוֹצֵה, הוּא יִתְבַּרֵּךְ עֲשֵׂה אֶת זֶה.

אֵל תְּהִיָּה פְּרֵעָה

וְאִם יֵאמֵר הָאָדָם שֶׁכֹּל זֶה מִקְרָה, הֲלֹא כָּבֵר הַכְּתוּב מְזַהֵר וְאוֹמֵר: "וְאִם בְּזֹאת לֹא תִשְׁמְעוּ לִי וְהִלַּכְתֶּם עִמִּי בְּקָרִי. וְהִלַּכְתִּי עִמָּכֶם בַּחֲמַת קָרִי וְיִסְרַתִּי אֶתְכֶם אֲפִי אֲנִי שִׁבַּע עַל חַטֹּאתֵיכֶם" (ויקרא כו, כז - כח), קָרִי פְּרוּשׁוֹ בְּמִקְרָה (עֵין כְּתֵר יוֹנָתָן בְּבִאּוּרוֹ עַל הַפְּסוּק שָׁם), וְהַפְּסוּק בֵּא לְלַמְדָנוּ שֶׁאֵין מִקְרָה בְּעוֹלָם, הַכֹּל מַחֲשָׁב.

גַּם פְּרֵעָה וְהַחֲרָטְמִים אָמְרוּ שֶׁכֹּל מְכוֹת מְצָרִים הֵן מִקְרָה (עֵין אֲבֹן עֲזָרָא שְׁמוֹת פָּרָק ח פְּסוּק טו), אֵל תְּהִיָּה פְּרֵעָה.

עֲלֻבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה

וְכִמוֹ שֶׁהַקֵּב"ה שִׁלַּח אֶת מֹשֶׁה לֹוֹמֵר לְפְרֵעָה "עַד מָתִי מֵאֲנֶתָ לַעֲנֹת מִפְּנֵי שִׁלַּח עִמִּי וַיַּעֲבֹדֵנִי" (שְׁמוֹת יג), כֵּן הַקֵּב"ה פּוֹנֵה אֶל כָּל אֶחָד וְאֶחָד וְאוֹמֵר לוֹ "עַד מָתִי מֵאֲנֶתָ לַעֲנֹת מִפְּנֵי" - עַד מָתִי אֶתָּה מְסָרֵב לְשִׁמְעַ בְּקוֹלִי,

פְּרֻשַׁת בַּא

וְכַיּוֹם שָׂאִין גְּבִיאִים הַיְסוּרִים הֵם הַמְעוֹרְרִים אֶת הָאָדָם, שְׂאָם רוֹאֶה אָדָם שְׂבָאִים עָלָיו יְסוּרִים יִפְשָׁפֵשׂ בְּמַעֲשָׂיו (בְּרֻכּוֹת דָּף ה' עמוד א), וּבְכָל יוֹם יוֹם יוֹצֵאת בַּת קוֹל מֵהַר חוֹרֵב וְאוֹמֶרֶת "אוֹי לָהֶם לְבְרִיּוֹת מַעֲלֵבוֹנָה שֶׁל תּוֹרָה" (אָבוֹת פָּרָק ו' מִשְׁנָה ב), כְּמָה מְבַזִּים אֶת הַתּוֹרָה, יֵשׁ כְּאֵלֶּה מְסַכְּנִים שְׁלִסְפָר בְּשׁוּל הֵם מְתִיחִסִּים יוֹתֵר בְּרַצִּינּוֹת, הֵם לֹא עוֹבְרִים עַל כָּלְלִי הַבְּשׁוּל וְהָאֶפֶיָה, אֲבָל הֵם כֵּן עוֹבְרִים עַל כָּלְלִי הַתּוֹרָה. הַתּוֹרָה מְזַהֶרָה עַל חִלּוּל שֶׁבַת "מִחֻלְלֵיהָ מוֹת יוֹמָת" (שְׁמוֹת לֵא, יד), וְהֵם לֹא מְפַחְדִּים לְחַלֵּל שֶׁבַת.

"כִּי דָבַר ה' בְּזֵה"

וְאִם נִתְבּוֹנֵן נִרְאֶה דְבַר מְבַהִיל, שֶׁהַכְּתוּב אוֹמֵר "כִּי דָבַר ה' בְּזֵה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפְר הַכֶּרֶת תִּכְרֹת הַנֶּפֶשׁ הַהוּא עוֹנָה בָּהּ" (בְּמִדְבָר טו, לֵא), עַל מִי הַדְּבָרִים אֲמוּרִים? חֲז"ל (סְנֵהֲדָרִין דָּף צט עמוד א, וּבִפְסִיקָתָא זוֹטְרַתָּא פְּרֻשַׁת שְׁלַח לָךְ דָּף קיב עמוד א) מְבִיאִים כְּמָה בְּאוּרִים בְּזֵה: תְּנִיא, הִיָּה רַבִּי מְאִיר אוֹמֵר: הַלּוֹמֵד תּוֹרָה וְאִינוּ מְלַמְּדָהּ - זֶה הוּא "דְּבַר ה' בְּזֵה". רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר: כֹּל שְׂאֶפְשֵׁר לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְאִינוּ עוֹסֵק.

וּכְבֵּר כָּתַב הַגָּאוֹן רַבִּי חַיִּים מְוָאלוּז'יִן זַצ"ל בְּסִפְרוֹ נֶפֶשׁ הַחַיִּים (שַׁעַר ד פָּרָק כד) שֶׁצָּרִיךְ בְּאֵמֶת כָּל אָדָם לְהִתְבּוֹנֵן וּלְחַפֵּשׂ דְּרָכָיו אוֹלֵי הוּא מְאוֹתֵן שְׂאִין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, חָס וְחֻלִּילָהּ, כִּי הִנֵּה כָּל אֶחָד שֶׁמִּחַ בְּחֻלְקוֹ וְסוֹמֵךְ עַל הַמְּשֻׁנָּה (סְנֵהֲדָרִין דָּף צ עמוד א) הָאוֹמֶרֶת: "כֹּל יִשְׂרָאֵל יֵשׁ לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא", אֲבָל לֹא יִתְבּוֹנְנוּ בְּסוֹף הַמְּשֻׁנָּה הַזֹּאת שְׂאֵמְרָהּ: "וְאֵלּוּ שְׂאִין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא", וְהִיא מוֹנֶה שֶׁם "אֶפֶיִקוּרוֹס", וּמְפַרְשֶׁת הַגְּמָרָא: "מְאִי אֶפֶיִקוּרוֹס? רַבִּי נְהוֹרָאִי אוֹמֵר: כֹּל שְׂאֶפְשֵׁר לוֹ לַעֲסֹק בַּתּוֹרָה וְאִינוּ עוֹסֵק", וְהוּא בְּכֻלָּל: "כִּי דָבַר ה' בְּזֵה וְאֵת מִצְוֹתוֹ הִפְר - הַכֶּרֶת תִּכְרֹת הַנֶּפֶשׁ הַהִיא", וְדוֹרְשִׁים: "הַכֶּרֶת" - בְּעוֹלָם הַזֶּה;

פְּרִשְׁת בֵּא

"תִּכְרַת" - לְעוֹלָם הַבָּא. וּמִכָּאן שְׁמִי שְׁאֲפָשֶׁר לוֹ לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא. עַל כֵּן יֵשׁ לְכָל אָדָם לְחַפֵּשׁ דְּרָכָיו וְלַחְקוֹר בְּמַעֲשָׂיו אוֹלֵי הוּא מְאוֹתָן שְׁאֵין לָהֶם חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, חָס וְחִלְיָהּ. כִּי אַף הָעוֹסְקִים בְּתוֹרָה תָּמִיד אוֹלֵי עֲבָרוּ עֲלֵיהֶם כְּמָה שְׁעוֹת בְּיוֹם [בְּכֹתֵב יֵד: שְׁעָה אַחַת] שֶׁהֵיוּ יְכוּלִים לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וְלֹא עֶסְקוּ, וְהוּא בְּכֹלֵל "כִּי דָבַר ה' בְּזֶה".

רַבֵּי חַיִּים וִיטָאֵל (שְׁעָרֵי קִדְשָׁה שְׁעַר ח חֵלֶק ב) מוֹנֶה בֵּין הַמְּדַרְגּוֹת הַתַּחְתּוֹנוֹת, שְׁאֵף מִי שֵׁשׁ בִּידוֹ כָּל הַמַּעֲשִׂים הַטּוֹבִים, אֵין לוֹ חֵלֶק לְעוֹלָם הַבָּא, אִם אֲפָשֶׁר לוֹ לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק.

יְסוּרִים מְכַעְרִין

וְלַצְעָרְנוֹ אֲנָשִׁים חַיִּים בְּבִזְבוּז זְמַן תְּמִידִי, וּמִבְּטָלִים תּוֹרָה וְזֶה מֵה שְׁגָם מִבִּיא עֲלֵיהֶם אֶת הַיְסוּרִים, כְּמוֹ שְׁאָמְרוּ חַז"ל בְּבִרְכוֹת (דף ה עמוד א) כָּל שְׁאֲפָשֶׁר לוֹ לְעֶסֶק בְּתוֹרָה וְאֵינוֹ עוֹסֵק - הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא מִבִּיא עָלָיו יְסוּרִין מְכַעְרִין וְעוֹכְרִין אוֹתוֹ.

יְסוּרִים מְכַעְרִין יְכוּל לְהִיּוֹת כָּל סוּג שֶׁל זְוָעָה, גַּם הַקּוֹרוֹנָה יְכוּלָה בְּנֹדָא לְהִיּוֹת יְסוּרִים מְכַעְרִים, אֲנָשִׁים אֲבָדוּ אֶת הַחַיִּים, וְאֵלוֹ שֶׁנִּצְלָו אֲבָדוּ אֶת פְּרִנְסַתָּם, אֲנָשִׁים בּוֹכִים עַל מִצָּבָם, וְעֵדִין לֹא מִתְעוֹרְרִים. לֹא מִתְבוֹנְנִים וּמְבִינִים שְׁכָל זֶה עֲנֵשׁ עַל חֶסֶר הַנְּהִיגָה מִתְאַיְמָה בְּעוֹלָמוֹ שֶׁל הַבוֹרָא יִתְבַּרֵּךְ.

יְהִי רְצוֹן שְׁנָשׁוּב בְּתִשׁוּבָה וְיִתְקַיֵּם בְּנוֹ מִקְרָא שְׁכָתוּב "בְּשׁוּבָה וְנַחַת תִּוָּשְׁעוּן" (ישעיה ל, טו) אָמֵן.